

בהורא

אור העבודה
הפנימית בדרך
הבעש"ט הק

י"ל ע"י ממלכת "אש החסידות" העולמית

גליין ה - תמוז תש"פ

נושאי השבוע ב"נהורא"

הוקם לע"י הגה"צ רבי משה בן רבי יוסף זצ"ל אב"ד טורדא

חסידות ומוסר

שאלת השבוע: למה לא מספיק ספרי מוסר?
מבחר תשובות מאת משפיעים ידועים

הכוזרי בעולם החסידות

אש העבודה: החסידות משלבת ידיעת השכל
של הרמב"ם עם הרגשת הלב של ספר הכוזרי

אוצרות של פירושים

תנו רבנן מעשה: מה אמר רבי שלמה מקארלין
זי"ע על בעל-ענלה שלו בקידוש הלבנה?

נרמסת רח"ל בריש גלי, ובכל פעם שרואה איך יהודי מחלל שבת רח"ל ואוכל טריפות רח"ל, יתעורר בקרבו צער עמוק על כבוד השכינה, ורחמנות גדולה על יהודים שאינם יודעים להחשיב את יהדותם.

וכן בכל פעם שיראה איך יהודי, אפילו שאינו מבני קהילתו, מתפלל בדביקות או לומד בהתמדה, יתעורר בקרבו שמחה עצומה על השכינה הקדושה שמקבלת מעט תנחומים ונוסף לה מעט כבוד. וכל אימת שיראה בית מדרש נוסף בשכונתו, אף שאינם מתפללים באותו נוסח ובאותה הברה שהוא רגיל אליו, לא יתעורר בקרבו תרעומת על שדחפו עוד בית מדרש בשכונה שאינה לפי סגנונו שהורגל בו מקטנותו, אלא ישמח שיש עוד בית מדרש שיהודים מתפללים בו להשית"ת. כי קהילתו הוא 'כלל ישראל', ומנהיגו הוא 'השית"ת'.

כל זמן שהאדם לא קלט את הרעיון הזה, אינו יכול להצטער באמת על צער השכינה, אלא יצטרך לעורר עצמו באופנים שונים ואינו יכול להתאבל מעומק לבו. כדי להוציא מלבן של קטני הדעת, יש להבהיר שאין בדברים אלו משום הטלת דופי ח"ו בקהילות ישראל, כי כך מיוסד כלל ישראל מראשית קיומו, איש על מחנהו ואיש על דגלו, לפי שבטים ודגלים, כל אחד בעבודתו המיוחדת לו. אך צריך לצאת מחיצוניות הדבר, ולהביט על הפנימיות שבו. לא להביט ולהתייחס על הכח 'המפריד' ביניהם, אלא על הכח 'המאחד' אותם, דהיינו כלל ישראל.

כאשר האדם משקיע ועובד על עצמו לראות את עצמו כ'יהודי', ולראות גם את חבירו מעדה אחרת כ'יהודי', ללא הבדל עדה וקהילה, רק באותה שעה ניתן להתחבר לכאב ולצער של העם היהודי, של השכינה הקדושה, כאשר מאות ואלפים נושרים מחיקה, לא רק בציבור החרדי [שזה שוב הכאב הפרטי של הקהילות החרדיות], אלא להרגיש גם את הצער של מאות אלפי יהודים בחוץ לארץ שמתבוללים רח"ל בין העמים. וכמו כן להרגיש את הצער העמוק על חסרון החיבור והשייכות שלנו אל השית"ת, ועל שאין אנו מכירים מספיק בגודל חשיבותו של כל אחד מישראל, בקדושת ישראל, בחלק אלוך ממעל שנמצא בנו.

[מתוך "אש המועדים" - בין המצרים]

וכבוד ה' המוטלת בשפלות ובמיעוט.

לאור האמור, שעיקר צער השכינה הוא על כבוד מלכותו של הקב"ה שנחסר בעולם, יוכל האדם לטעון בינו לבין עצמו, איך אוכל לעורר בקרבי רגשות צער על דבר זה, וכי שייך אני לעניינים נשגבים אלו, הלא אינני מבני העליה שבדור או מצדיקי עליון אשר כל ימיהם חטיבה אחת של קשר וקרבה לה' וכל שמחתם או צערם נובע מתוך ריבוי כבוד המלכות או ח"ו מיעוט כבודה, אולם אני - מה לי ולדברים גבוהים ורמים כאלו.

ברם, הכלל הוא כי מלכותא דארעא קעין מלכותא דרקיעא' (ברכות נח). יש לנו רשות לתאר לעצמינו את כבוד מלכותו ושכינת קדשו של המלך העליון ב"ה, כמו דוגמת ותבנית המלכות התחתונה, כאן בעולם הזה.

כל אדם רגיל, חפץ בכל מאודו שהקהילה שהוא מסתובב בה יהא לה שם טוב בעולם, ואילו יוצא חלילה שם רע על קהילתו או על מנהיגו, הריהו מתבייש ומצטער על כך. ונמצא שיש בקרבו טבע ורצון להגדיל את מלכותו, את כבוד רבו, כבוד קהילתו, כבוד משפחתו, וכבוד עירו ושכונתו - או כל דבר שנכלל בגדר 'מקום'.

הצער הוא, שבזמן בית המקדש היה כל אחד רואה את עצמו כ'יהודי', הקהילה שלו היתה 'העם היהודי', ומנהיגו הוא 'הקב"ה'. ולכן הרצון שנמצא בלב כל אחד להגדיל את מלכותו, התבטא שכל אחד רצה לרומם את הקהילה שלו - כלל ישראל, ואת מנהיגו - הקב"ה. וכאשר פגמו בכבודם של ישראל - הגיע הצער עד לעומקי הנפש, וכן כאשר נתגלו נסים ונפלאות בעולם, היה תיכף רץ לפרסם את הנסים כדי להגדיל את כבוד ה', כמו אחד שרוצה לפרסם 'מופת' של רבו כדי להגדיל כבודו. וכעת נמצאת נקודה זו של ה'מלכות' במיעוט.

ולכן הפתח והשער להכנס בו אל עומק הצער, צער השכינה וצער החורבן, הוא להחשיב את עצמו תחילה כחלק מהקהילה של 'כלל ישראל', ולהחדיר בקרבו באופן רגשי שהמנהיג שלו הוא השית"ת, והוא חפץ בכבוד קונו ובכבוד עמו ומלכותו, ואז יוכל להתחיל להרגיש את צער הקהילה שלו, את ההשפלה של היהדות ושל השית"ת כביכול, אשר כבודו ותורתו

נהורא מעריא

בימים אלו, כאשר כל אחד רוצה להתחבר למושג 'צער השכינה' ישנם כמה וכמה קשיים הניצבים כמחיצות במעמקי הנפש, ומעכבים אותנו שלא נצליח להרגיש את צער השכינה.

המחיצה הראשונה היא - שחושבים שמושגים כאלו של 'צער השכינה' אינם שייכים כלל אלינו, אלא מדובר בדברים נשגבים השייכים לצדיקי הדורות או לעובדי ה' מופלגים. זה התכסיס הקל ביותר של היצר, העומד לשטן לכל הקרב ובה בשערי עבודת ה'.

מי שהצליח לפרוץ את המחיצה הראשונה, מנסה היצר 'לדחוף' אותו קדימה, לרחף בעליונים, לחשוב ש'השכינה הקדושה' היא ספירה עליונה בעולם האצילות, או לצייר בעיניו דמות של יונה בוכיה או אשה עטופת שחורים, חובקת אשפתות, הממרת בבכי תמורים.

אך האמת היא ש'צער השכינה' נמצאת אצלינו, לא בעולם האצילות ולא בכוחל המערבי, אלא בתוכינו, בלבבות שלנו פנימה. הצער הוא על צער השכינה כאן ועכשיו, בדורינו אנו.

יש שמתעוררים לבכות על החורבן הנורא של כרם בית ישראל, כאשר חלקו הגדול של כלל ישראל הם בגדר 'תינוקות שנשבו' ופרקו מעליהם עול תורה ומצוות רח"ל, ואליהם מצטרפים ממחנינו עוד ועוד נשמות אומללות שנפלו למצולות הטומאה, רחמנא יצילנו. אך יש לדעת כי גם בזמן האמוראים, כאשר רובם המוחלט של ישראל הלכו בדרך ה', גם אז היתה השכינה בצער נורא, יען כי נוטל כבודה ותפארתה מבית עולמים. ונמצא א"כ כי צער השכינה אינה דוקא משום אחינו התועים, כי אין הדבר תלוי אלא בנו, שומרי גחלת היהדות, בחורים ואברכים יראים ושלמים, העובדים את בוראם, ובכל זאת - השכינה בצער, ומקוננת בקול מר ונמה.

כדי להבין את ענין 'שכינה', 'צער השכינה' וכיוצא ב, יש להקדים כי השכינה אינה 'דמות' אלא 'מצב'. אין כאן דמות מסויימת שנקראת 'שכינה' שאנו מרחמים עליה, אלא יש כאן מהות של שכינה ומצב של מלכות

מעשיהם של צדיקים
ודרכיהם בעבודת ה'

תנו רבנן מעשה

הרה"ג רבי משה רויטמאן שליט"א
ממשפיעי "אש החסידות"

אוצרות של פירורים

לרגל יומא דהילולא של הרה"ק רבי שלמה מקארלין הי"ד - כ"ב תמוז תקנ"ב

"וכי סבור הנך שרק תפילה הנאמרת בהתלהבות נפלאה ובכוונה ראויה - מגיעה עד כסא הכבוד? דע לך, שלפעמים דווקא התפילות הפשוטות כל-כך של יהודים כאלו, מגיעות לשם בקלות יותר..."

וישא משלו ויאמר:

מלך אחד היה, שפקד על חיילי צבאו פקודה מוזרה ביותר: לאסוף דבר יום ביומו את כל הפירורים הנותרים על שולחן סעודתם, לנצור אותם היטב בתוך שקים, ולשמור עליהם כעל בבת עין. ולמרות שלא הבינו החיילים לפרש ההוראה התמוהה, עשו כדבר המלך, ומני אז, אל כל מקום שנסעו לקחו עמם את שקי הפירורים, שכבר התרבו עד אין מספר.

לימים, נקלע הצבא למלחמה כבידה. האויבים הקיפו את המחנה מכל צד, וסגרו עליהם את הדרכים, אין יוצא ואין בא. אף חרימו את כל המזון והצידה שהיו בידיהם, במטרה להחליש את נפשם ברעב, וכך להתגבר עליהם. ברם, לשקים של הפירורים לא שתו ליבם, כי לא העלו על דעתם שיש בהם כמויות כה אדירות של פירורים כדי להאכיל את כל המחנה.

כך הצליחו הנצורים לאכול, לשבוע, לאגור כוחות, ולהדוף את אויביהם.

"לפעמים יש" - הפטיר רבי שלמה - "שהשטן המקטרג עומד על פרשת דרכים, ומבקש למנוע את תפילותיהם של ישראל מלעלות השמימה. אמנם, תפילות כאלו, של יהודים כפריים ופשוטים, הנחשבות כפירורים לעומת תפילותיהם של בני עליה, בהם לא מבחין השטן, ומניח להן לעלות. על ידן ובזכותן יש בנו הכח להתגבר על אותו מקטרג, ולהשפיע שפע רב טוב לבית ישראל..."

לא בכדי היו שכינו את רבי שלמה 'בעל-שם-טוב קטן', שכן כמעשה רבינו הבעל-שם-טוב, יורד היה גם הוא ממרומי מדרגותיו הנשגבות בדביקות האלוקית עד לסוף דעתם של פשוטי העם, מרעיף עליהם טללי תחיה, ומפיח רוח חיים בעצמותיהם היבשות.

וכך היה אומר להם: **"אם יהודי יהיה שרוי בשמחה רק מעצם היותו יהודי, ערב אני לו כי יצל מכל הנזקים, הן בגשמיות והן ברוחניות, הן בעולם הזה והן בעולם הבא!"**

מקורות: שמע שלמה; מזקנים אתבונן

שחרית, להתפלל תפילת השחר, ולאחריה נפילת אפיים. והרי בכל אלו העבודות מוטל על היהודי להיות מוכן למסור נפשו כקרבן עולה וכליל לה', ושמו באמת ימלא ה' רצוני! ואתה חפץ שאבטיח לך כעת שלאחר כל אלו אבוא לביתך?!"

ואכן כבר בימי חייו, ידעו הכל, כי מי שלא ראה תפילתו של רבי שלמה לא ראה תפילה מימיו. ואין לנו אלא דברי תלמידיו שזכו לעמוד במחיצתו, בשעה שעמד כפנחס ויפלל - 'שעשה פלילות עם קונו' (סנהדרין פב, ב). הם היו מספרים, כי נפתלי אלוקים נפתל אותו צדיק כתינוק המתפתל סביב לאמו, מתרפק ומתחטא, עורג וכוסף, זועק ומתחנן, הומה ומרנן. עד שמכל עבר התאספו יהודים ואף להבדיל גויים מהשוק, לשמוע ולהתרגש למתיקות קולו בקודש, וכל הלבבות כדוג נמסו בהשתתף נפשו אל חיקה של השכינה הקדושה, על אחת כמה וכמה, תלמידיו הקדושים, מהם שהיו לימים צדיקי עולם, שנשחפו אחר תפילתו שנר אחר האבוקה, והתעלו אחריו בגרם מדרגותיה הנשגבות של הדביקות העילאית בה'.

לא פלא אפוא, שכאשר ראה תלמידו רבי מרדכי את תפילת היהודי הפשוט, היה מצחק.

היה זה בלילה אחד מלילות החורף המושלגים, ערפילים כבדים כיסו את שמי רוסיה. רבי שלמה נסע בדרכו על המרכבה, כשאליו מתלווה תלמידו המובהק - הרה"ק רבי **מרדכי מלעכאוויטש**, בעודו אברך צעיר. בליבותיהם ייחלו שניהם שבקרוב יתפזרו העננים ותיראה הלבנה, כדי שיוכלו לקדש אותה, כי בא מועד.

ואכן, עשה ה' רצון יראיו, ובשעה מאוחרת באישון לילה, התפזרו העננים ונראתה הלבנה בתפארתה.

החלו הרבי ותלמידו בהכנה רבה לקיים מצוות קידוש הלבנה, בהתלהבות אש קודש, כדרכם. ואילו העגלון, שהיה יהודי כפרי פשוט וישר-דרך, ירד אחריהם בתום לבו ממושב, קינח את ידיו בגלגל, ומיד בירך וקידש, בפשטות שכזאת שהעלתה בת שחוק על שפתיו של רבי מרדכי.

הבחין בו רבו ואמר לו בקפידה:

שבת קודש שחל בו שבעה עשר בתמוז, שנת תקנ"ב, בעיירה לאדמיר שברוסיה. תוך כדי המלחמה העקובה מדם שהתחוללה בין רוסיה לפולין, ניתנה הרשות לקוזקים להשחית. בפראות איומה השתוללו חיות הטרף ברחובות היהודים, מחוץ שיכלה חרב ומחדרים אימה.

והרה"ק רבי **שלמה מקארלין**, שהתגורר שם באותה תקופה, היה עומד בתפילת המוסף, ושואג בקול גדול, כנוסח קארלין: "כתר יתנו לך ה' אלקינו מלאכים המוני מעלה עם עמך ישראל קבוצי מטה" - - -

אלא שאז נבלל קולו הטהור בקולות ירי שפילחו את האוויר והרעידו את הלבבות.

קוזק שפל וצמא-דם כיוון את נשקו אל מול חלון בית תפילתו של רבי שלמה, והחל לירות באכזריות. כל המתפללים נמלטו כל עוד נשמותיהם בהם, ואילו רבי שלמה לא שם לבו כלל למתחולל, כולו דבוק בחי העולמים יתברך שמו, יחד עם מלאכי מרום קושר לו כתר ומשלש לו קדושה בהתלהבות עילאית, עד שנכדתו הצעירה משכה בטליתו והפסיקה אותו מן הדביקות. אולם לא הספיק לנוס על נפשו עד שירה אותו בן-בליעל אש חיה בקדושתו, והוא נפל מתבוסס בדמו.

מאז התייסר רבי שלמה במיטת חוליו עד ליום החמישי - **כ"ב בתמוז** - אז נצחו אראלים את המצוקים ונשבה ארון הקודש, והוא בן נ"ב שנים בלבד. ארץ ארץ אל תכסי דמו.

באמת אמרו, שכעין מעשה רבי עקיבא, היה גם אותו צדיק מצטער על פסוק זה 'בכל נפשך' - אפילו נוטל את נשמתו! ואומר 'מותי יבוא לידי ואקיימנו'. בעיקר ניכרת היתה מסירות נפשו בשעה שעמד להתפלל, וכפי שקרא על עצמו את הפסוק (תהלים קט, ד) 'אני תפילה'.

ומעשה שבא נגיד אחד והזמינו שיבוא לביתו למחרת. השיב לו הצדיק: "כיצד זה יעלה על דעתך שאהיה קרוא אליך למחר? הלא צריך אני הערב להתפלל ערבית, ולקרוא קריאת שמע של ערבית, וקריאת שמע שעל המיטה, לאחר מכן לישון, ובבוקר לקרוא את שמע של

בואי בשלום עטרת בעליה. גם ברנה ובצהלה

מה הוכונה באמירת 'בוא בלח' למה מסתובבים לצד מערב? מה נקרא 'קבלת שבת'? מה היא העליה מעולם היצירה לעולם הבריאה על פי עבודה?

אלפי ישראל זכו לטעום את נועם השבת עם הספר

"איש השבת"

מאמרים יקרים מיוסדים על 1,700 פניי חסידות
המעניקים את התשובה לשאלות הללו

מתוך הסכמת הנה"צ רבי עמרם אופמן שליט"א

נחתי שמחה בלבי בראותי קדושת שבת קדשית היוצא ומצא מתוך הספר החשוב והנפלא **"איש השבת"** היוצא לאור על ידי המפעל החשוב **"אש החסידות"** בביאורו הבחור של איש מחזר במלאכתו המשפיע המפורסם הרה"צ מ"ה יחיאל יהושע שיינפלד שליט"א.

ולמותר להאריך בשבח המגיע לכתבים, וכל חרואה אומר ברקא, וכבר שבחוהו רבין וקלסוהו, ואחרי העין בספר אבוא גם אני כנטפל לעושי מצוה ולברכם בברכת הדיוט שתשרה שכינה במעשה ידיהם.

ספר הכוזרי בעור־החסידות

מאמר חמישי

ומגלה בשכלו שהקב"ה גבוה מעל גבוה, יכול להתעורר
בו התפעלות פנימית בתוך הלב.

התפעלות פנימית זו הבאה לאחר התבוננות, אינה
מיוסדת על הרגשה חולפת שמתעוררת מאליה מצד
הנשמה ונכבית אחר כך, אלא תוקעת בו יתד משום
שמיסדת על אדני השכל, ונשארת בו תמיד. וכגון
כאשר יש לפניו מאכל תאוה, או כאשר אחד מכעיס
אותו, יהא לו יותר קל להתגבר עליהם משום שכבר יודע
בפנימיות שכלו האנושי שהעולם כולו הוא מבוטל ממש
ואין בו מציאות כלל. משא"כ כשהתעוררות נדלקה
בו מצד הנשמה בעת התפילה וכיז"ב ללא התעוררות
פנימית, אלא באופן מקרי מבחוץ, אזי כבולו כן פולטו
ולא נודע כי באה אל קרבו.

יש מעליותא באהבה זו המתעוררת על ידי התבוננות,
מהאבה המתעוררת על ידי גילוי הנשמה. כי הנה
האבה המתגלית מצד הנשמה, היא בתוך נפש האדם
שהיא מוגבלת מאוד. אבל כאשר מתבונן בשכלו
בגדלות ה' בכבודו ובעצמו שלמעלה מכל מידה וגבול,
מתעוררת בו דביקות למעלה מכל מדידה והגבלה ונפשו
מתאוה אל הקב"ה עצמו ית"ש.

וכן איתא בספר"ק דרך מצוותיך (שורש צות התפילה
אות מב): כי הנה הנפש אלקית עם היות שהיא חלק
אלוה ממעל מ"מ היא מוגבלת בגבול ושיעור שהשגתה
בגבול ושיעור וכן התפעלות האהבה הנמשך מהשגה
זו היא האהבה בגבול ומזה וזהו בחינת 'בכל נפשך'
דהיינו כל חד לפום שיעורא דיליה ממקור חוצבו, ואי
אפשר לה להגיע לבחינת 'מאד' שהוא בלי גבול ומזה
ולתכלל באין סוף ב"ה שאין לו תחלה ותכלה אלא ע"י
נפש הבהמית דוקא והגוף שהם מסתירים על אהבת ה'
וכאשר גם הם נהפכים ממירור למיתקא שתהיה הנפש
הבהמית ג"כ חפיצה וחשיקה לדבקה בו ית' והיינו שמוצד
הריחוק תתעורר האהבה רבה לצאת מריחוק ומיצר זה,
הנה אהבה זו היא בבחי' בלי גבול.

חסידות - ידיעת השכל והרגשת הלב

ספרי החסידות לקחו את שתי הדרכים, הן של
המעמיקים בידיעה האלוקית, והן של המשקיעים
בהתגלות האלוקית בהרגש הלב, ומיזגו ושילבו אותם
יחדיו, כאשר מצד אחד מעוררים אותנו צדיקי הדורות
על התלהבות והתעוררות המידות, והשקיעו שעות
רבות בדביקות הבורא ית' בעבודת המידות וההתלהבות
לעורר את הרגשת הלב נוכח מציאות הבורא ית', בלי
להכנס לחקירות ושכליות, ומצד שני יצאה תורה שלימה
מכבשנו של הבעש"ט והמגיד ושאר תלמידי הבעש"ט,
יריעות שלימות וחבורים על דביקות הבורא ית' בחלק
הידיעה וההכמה.

וכן אמר הבעש"ט הק' (כתר שם טוב, יט ע"ג) שצריך
להתקשר בהש"ת מתוך דעת והעמקה, אשר כל זה
נכלל בגדר 'אלקינו' דהיינו הכרת הבורא ית' אדעתיה
דנפשיה. ומצד שני - צריך להתהלך בתמימות בגדר
'אלקי אבותינו', להאמין בהש"ת ולקיים מצוותיו כי כן
ראה במסורת אבות.

והנה אם תכלית הבריאה היא כדי שהנשמה תעבוד
את בוראה גם בתוך הגוף וההסתר, אזי ככל שהאדם
כותש יותר את גופו ומגלה את אור הנשמה, כך עובד
יוצר את קונו ומוציא לפועל את תכלית בריאתו.

אבל לפי תורת החסידות ירדה הנשמה לעולם כדי
להרים יחד עמה את הגוף הגשמי והבהמי, כי הנשמה
כבר מזוככת ואינה צריכה תיקון, ועיקר העבודה הוא
שגם השכל האנושי יבין את גדלות הבורא. ולפי זה נמצא
שעיקר העבודה אינה לבעור עם יקוד הנשמה, אלא
להבעיר את הגוף הגשמי, ולתת לשכל האנושי להבין
את רוממות הבורא עד שגם הוא יצטרף אל הנשמה
ויגלה את תענוג הדביקות האלוקית, וכלשון בעל התניא
(תורה אור, פר' וישב): כי תכלית ירידת הנשמה לעוה"ז
לא ירדה בשביל עצמה כי הנשמה אינה צריכה תיקון
לעצמה אלא עיקר ירידתה להתלבש בנפש הבהמית כדי
להיות בחי' אתכפיא ואתהפכא בנפש הבהמית עד שלא
יהיה לה כי אם רצון אחד לאביה שבשמים, והיינו ע"י
נפש האלקית המתלבשת בה המשכלת ומתבוננת בה'
אחד בק"ש 'שמע ישראל', שמע לשון הבנה איך הוא ית'
אחד בשמים וארץ.

ולכן לא די בהרגשת הלב המתעוררת מצד גילוי
הנשמה, אלא צריך לתת לשכל האנושי להבין את גדלות
הבורא עד שגם הוא יאמין במציאות האלוקית על פי
שכלו והבנתו האנושית.

מצד שני, השכל האנושי בלי הנשמה האלוקית
שבקרבו, לא יוכל לעולם להרגיש את המציאות
האלוקית שלמעלה מכל תפיסה ומכל הגדרה. והרי
השכל האנושי כולו מוגדר בהגדרות, כדרך כל ענין שכלי
שמהותו היא ההגדרה. ואף אם יעמוד כל ימיו להשיג
את הדביקות האלוקית, אזי ככל שחושב שמישיג יותר
כך מתרחק יותר מהדביקות האלוקית, שהרי המציאות
האלוקית בלתי ניתנת להשגה כלל וכלל.

ולכן צריך לשלב את שני הדרכים יחדיו, לעורר את
גילוי הנשמה האלוקית שבקרבו, ולאחר שהלב כבר
מרגיש את נוכחות הבורא ית' בעולם, צריך לקחת את
האמונה הזאת ולהרחיבה על ידי כלי השכל האנושי
למען יוכל גם הגוף הבהמי לעבוד את יוצרו ולתקן את
שליחותו בזה העולם.

מעליותא באהבה המתעוררת ע"י התבוננות

השכל האנושי מסוגל להאמין שיש בורא לעולם,
כי איך נבראה הבריאה ללא בורא וכלום אפשר לבירה
בלא מנהיג. אך יש דברים שאינה מסוגלת להאמין,
כגון האמונה שכלפי הש"ת אין שום שינוי בין קודם
שנברא העולם ואחר שנברא העולם, כדכתיב 'אני ה' לא
שינית'. והשכל האנושי עומד ושואל הרי יש כאן בריאה
לפניו ואין אין שום שינוי מצד הבורא. וכדי להאמין בזה
הוא צריך להעמיק ברוממות הבורא אשר לית מחשבה
תפיסא ביה וכולא קמיה כלא חשיב, ולכן אף שלפנינו יש
בריאה אשר כל מהותה וקיומה היא על ידי גבול ומידה,
אבל כלפי הבורא ית' שאין לו סוף ולא גבול, הבריאה
בטילה ומבוטלת ממש. ואז כאשר מעמיק בענין זה

אש העבודה

שערים לעבודת הבורא
מתוך העמקה בספרי חסידות

מאוצרותיו של מוה"ר יחיאל יהושע שיינפלד שליט"א

ממשפעי "אש החסידות"

החקירה אסורה מכל וכל

לאחר שלמדנו בפרקים הקודמים על דעותיהם של
גדולי הדורות - הראשונים כמלאכים - שנחלקו ביניהם
מי עדיף טפי, האם אמונה המיוסדת על הבנת השכל
כדרך הרמב"ם, או שמא אמונה הנשענת על הרגשת
הלב כדרך ספר הכוזרי, אנו מגיעים אל סוף המערכה -
לדעת מה סברו רבותינו צדיקי הדורות בענין זה.

ותחילה יש להבהיר כי שני הצדדים הנוכחים אינם
כוללים את ה'חקירה' שהיא פסולה מכל וכל. כי החקירה
פירושה שהאדם הולך לבדוק ברוב חכמתו האם יש
מציאות אלוקית, וכאן בנקודה זו אנו חייבים להאמין
באמונה פשוטה ותמימה בה' אלקינו בלי לנסות להוכיח
את הדבר בשכל.

רק לאחר שאנו מאמינים במציאות האלוקית,
באמונה פשוטה ותמימה, יכולים להתחיל משם ואילך
להעמיק בגדלות הבורא ית' שאין לו סוף ואין לו קץ,
אשר כל זה נכלל במצות ידיעת ה' [או במצות אמונת
ה' לפי הרמב"ם]. ככל שידועים יותר על גדלות ה', כך
אפשר לבוא יותר לאהבת ה' ויראתו במורגש בלב (ראה
ישמח ישראל פר' שמיני אות ב, מעין גנים פ"ה אות ז').

ידיעת השכל בנוסף על הרגשת הלב

למה לא מספיק לאהוב את ה' בהרגשת הלב, וצריך
להוסיף לכך גם את מצות ידיעת ה' ולהעמיק בגדול
רוממותו יתברך?
כמה תשובות בדבר:

האחד - משום שבדבר המורגש בלב יש לפעמים
שהאדם טועה בהרגשתו, יתכן שהאדם משכים עם
חיות וחשק, ולבו ומצב רוחו טובים עליו, ומרגיש
התעלות והתרוממות, ומדמה לעצמו שהוא אוהב את ה'
ומרגיש קירבת ה', ובאמת לא מיניה ולא מקצתיה, אלא
הרגשה בעלמא היא של התרוממות הלב כמו שהאדם
מרגיש בשעה שמזמר ניגון נעים, שהוא אכן התעלות
רוחנית אבל לפעמים אין שום שייכות לכך עם דביקות
הבורא ית', ורק כאשר מוסיף את מחשבת לבו שהוא
אוהב את ה' מתחבר בכך לדביקות הבורא, ולכן מלבד
התרגשות הלב בעבודת הבורא צריך להוסיף גם את
מחשבת האמונה בגדלות ה'.

כדבר הזה מובא מהחידושי הרי"ם ז"ע אשר חקק
באגרת קדשו (רמתי' צופים מערכת הרי"ם מגור סי' ד)
בזה"ל: מזה שאדם פועל אצלו איזה נטייה לטוב על ידי
ישוב הדעת, טוב הרבה יותר מעל ידי כוחות התפילה.
כי בזה יש הרבה דמיונות שוא על ידי הרתיחות ואינו
דבר של קיימא כלל. לא כן על ידי ישוב הדעת שמבדר
אצלו הטוב לטוב. הגם שאינו מרגיש כל כך, יש לשמוח
בהמעט אשר אינו מביא לידי גסות, כי זה העיקר.

השני - כי התרגשות הלב כגון בעת התפילה או קיום
המצוות ועסק התורה, היא מחמת שהנשמה מתעוררת
באותה שעה כאשר האדם עסוק במצוות אלוקית, ולכן
נדלק ניצוץ הנשמה שבקרבו בתבערה גדולה. אבל הגוף
נשאר אותו דבר ואינו מתעלה ואינו מזדכך.

שאלת השבוע (ב)

"אני מרגיש התעלות גדולה בלימוד ספרי המוסר, ורציתי לדעת איזה תועלת אני חולך לקבל בלימוד ספרי חסידות בנוסף על לימוד ספר מוסר."

נ.פ.
אשדוד

שואר"ץ ודורשין בחסידות

רב שיח בעבודת ה'

להבדיל באין שיעור הבדלות, זה ההבדל בין ספרי המוסר לספרי החסידות, ספרי המוסר שמים את האדם באמצע, 'בשבילי נברא העולם', אכן לא כדי לחיות כאן בעולם הזה חיים טובים גשמיים, אלא 'האדם לא נברא אלא להתענג על ה', לזכך את מידותיו, לשבור את היצר הרע, להתעלות בדרגות התורה והיראה, להגיע לשלימות ולסלול את דרכו לעבר חתיכת עוה"ב הראויה להתכבד. בהשקפה זו, הקב"ה התורה והמצוות, הכל מסבבות את האדם.

מאידך, ספרי החסידות שמים את הקב"ה באמצע, 'איזהו חסיד המתחסד עם קונו', תפקיד האדם הוא לעשות נחת רוח לבורא ית', ספרי החסידות תובעים מן האדם לזכך את עצמו, כדי שיהיה מקום להשראת השכינה, לימוד התורה לשמה - לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתו, ועשיית המצוות לעשות נח"ר לבורא ית'. ולכן בחסידות יש דגש מיוחד לעבוד על מידת הענוה והתבטלות עצמית, כיון שלא אנו המטרה כאן, אנו רק אמצעים שדרכנו מתענג הקב"ה כביכול. גם התפילות אינן לצורך בקשות האדם לעצמו, אלא משמשות כדביקות וכתפילה למען נכנסת ישראל, וגם מה שמבקשים עבורנו הוא רק מפני שהקב"ה מתענג בכך שהוא יכול להשפיע לנו, גם הגשמיות נעשה באופן של 'בכל דרכיך דעהו', שבכל רגע ורגע נזכרים מה' ומאחדותו ית'.

שתי הדרכים אנו צריכים, לימוד המוסר היא מחוייבת המציאות, כיון שלא הגענו עדיין למדרגה

לכבוד מערכת 'אש החסידות' השלום והברכה!

מקודם עלי להודות ולהכיר טובה, על המאמרים הנפלאים שמתפרסמים על ידכם תמידין כסדרן, המעוררים ומלהיבים את הלב לעבודת ה' בדרך החסידות, בדרך מיוחדת אשר לא ראיתי עוד כבושם הזה, תמשיכו במפעליכם הכביר לעשות נחת רוח לבורא ית'.

ועל עתה באתי, לרגל יסוד העלון 'נהורא' אשר כשמה כן הוא מאיר בתוך הגלות, החשכות וההסתר בה אנו נמצאים, ומפרסמים את דבר ה' להמון עם ה'.

ועל דבר השאלה, אם צריך שיעור בספר חסידות נוסף על שיעור מוסר בכל יום?

את התשובה לדבר נכתוב בהשראת הספר "אש המועדים" לחודש תשרי, וניתן להמשיל זאת לחקירת האסטרונומיה, האם השמש וכל מערכותיה מסבבות סביב כדור הארץ, או שדווקא כדור הארץ היא ההולכת סביב השמש.

והאמת ניתנת להיאמר, שתלוי מאיזה זווית מסתכלים, אם רואים את השמש ככוכב החשוב והמשפיע ביותר, שבלתה אין נפש חיה בעולמנו, ועל כן שמים אותה באמצע, הרי שכל המערכת מסובבת אותה, ואם מסתכלים על החיים עצמם הרי שאנו בעלי החיים הנמצאים בכדור הארץ, בשבילנו נברא הכל, ואם כן ודאי שאנו באמצע, וכולם מסובבים אותנו.

הבעש"ט הק' זי"ע ותלמידיו כונו בדבריהם לכל אחד מישראל בכל הדורות ובכל הזמנים

ונלענ"ד לפרש דבריו הק'. אם כי כל התורה"ק היא נצחית, והיא שייכת לכל אחד ואחד, עכ"ז מאחר שרובם ככולם של ספרי המוסר עוסקים בעיקר בעצות במלחמת היצה"ר ובודאי תחבולות היצר משתנות בכל דור ודור. ובודאי אינו דומה היצה"ר של היום ליצה"ר של פעם, לכן לא שייך כל כך שהעצות של לפני כמה מאות שנים יועילו בפרטיות גם היום, משא"כ דבריהם הקדושים של רבינו הבעש"ט הק' זי"ע ותלמידיו, מדברים מגדלות הבורא, וזה אינו משתנה ולא ישתנה (אם כי כל אחד צריך לגשת אל הקודש לפי ערכו), וישראל ואורייתא וקוב"ה כולו חד (כידוע) מאחרונים ומבוסס על פי הזוה"ק. ע"כ דברי אאמו"ר זצ"ל.

ויה"ר שתמשיכו להאיר העולם בנהורא מעליא
יהודה ויגרטן
י"ר מכון 'יסוד החסידות'

מוסר - למשל אתה לומד, וענהו ספרי מוסרים מהקדמונים; כגון הספר הק' "חובות הלבבות" והספה"ק "ראשית חכמה" וכדו'. ושאלו הרה"ק האם אתה עוסק גם בספרי חסידות מתלמידי הבעש"ט זי"ע הק', וענה לו בשלילה.

ואמר לו הרב הקדוש זי"ע, אם כן אף פעם לא תוכל לנצח את היצה"ר. ושאלו שוב האברך וכי מה חסר לספרים הקדושים, חובות הלבבות וראשית חכמה.

וענה לו הרב הק' במתק לשונו: ח"ו, בודאי הספרים הק' האלו הם קודש קודשים, אבל מקובלני מרבתי ואבותי הקדושים, שהצדיקים הקדמונים כגון החובות הלבבות והראשית חכמה כונו בדבריהם הקדושים בעיקר לדורם, ואילו הבעש"ט הק' זי"ע ותלמידיו כונו בזה לכל אחד ואחד מישראל בכל הדורות ובכל הזמנים. ע"כ תד"ק.

כבוד מערכת "נהורא",

בנוגע לשאלה מדוע לא די בלימוד ספרי מוסר, ראיתי להביא תשובה נאה ממאמרו של אאמו"ר הגה"צ רבי פישל וינגרטן זצ"ל בספרו "אאלפך חכמה" (ח"ב, מאמרים ומכתבים) וזה לשונו:

עובדא שנשמע מפי החסיד המפורסם הרה"צ רבי סנדר אורי זצ"ל (חותנו של כ"ק אדמו"ר מוהרי"ם מראחמסטריוקא זצוק"ל), זי"ע שהיה מקורבם של צדיקי בית ראחמסטריוקא זי"ע, שאצל הרה"ק רבי אהרן מטשערנאביל זי"ע בא פעם אברך ששפך לבבו המר על שאין היצה"ר מרפה ממנו ואין לך יום שאין ברכתו מרובה מחבירו בלשון סג"ל. ותמיד מחטיא אותו רח"ל בקלות ובחמורות. ושאל אותו הרה"ק הנ"ל זי"ע: האם אתה נלחם עמו, דהיינו בלימוד ספרי מוסר. וענה האברך הן. ושאלו שוב הרה"ק: איזה ספרים - ספרי

קוראי "נהורא" מוזמנים לשלוח שאלות ותשובות, רעיונות ומראי מקומות, למערכת עד יום שני בערב. א"ה נמשיך להשיב על השאלה הנכחית בשבועות הבאים.

את השאלות והתשובות אפשר למסור עד יום ב' בצהריים: בפקס 153-2-502-1864 | בפקס 0533-120-760 | או באימייל A33613613@gmail.com

נדגיש, כי אין הבמה מיועדת לנושאים שיש בהם חילוקי מנהגים בחצרות החסידים, או למנהגים ונוסחאות וענייני יוחסין וכיוצא, אלא לבירור משנת החסידות וענייני עבודה ויסודות בבית מדרשו של הבעש"ט זי"ע.